

اشاره

کارآفرینی فرایند خلق هر چیز نو و باارزش است، با صرف وقت و تلاش، همراه با خطرات مالی، روحی و اجتماعی، و به‌دست آوردن پاداش‌های مالی و رضایت فردی و استقلالی که از آن ناشی می‌شود. کارآفرینی از عوامل اصلی ایجاد ارزش اقتصادی و ابزاری کارآمد برای ایجاد اشتغال اتربخش و کاهش تعداد بیکاران محسوب می‌شود. اما مهم این است که اکنون در عرصه جهانی، افراد خلاق و مبتکر به‌عنوان کارآفرینان منشأ تحولات بزرگی در زمینه‌های صنعتی، تربیتی و خدماتی شده‌اند. همچنین، چرخ‌های توسعه اقتصادی، همواره با توسعه کارآفرینی به حرکت درمی‌آید. به عبارت بهتر، کارآفرینی موتور رشد و توسعه است.

بهره‌گیری از فرصت‌ها در درجه اول نیازمند شناخت فرصت‌ها و همچنین ویژگی‌ها و مهارت‌های مورد نیاز برای استفاده از این فرصت‌هاست و البته کسب این شناخت و آگاهی، مستلزم کسب و سازمان‌دهی اطلاعات است. سازمان‌دهی اطلاعات به‌عنوان ابزار دستیابی به دانش و شناخت فرصت‌ها و بهره‌گیری از آن‌ها، به کارآفرینان کمک شایانی می‌کند و این نقطه اشتراک سازمان‌دهی اطلاعاتی و کارآفرینی است.

پیشینه تحقیق

از کارآفرینی به‌عنوان موتور محرک توسعه اقتصادی و اجتماعی در جوامع و نیز عامل تغییر نظام‌های اقتصادی دانایی‌محور یادشده و در تئوری‌های جدید انقلاب صنعتی، ارتباط کارآفرینی و توسعه همواره مورد تأکید قرار گرفته است. به‌نحوی که گسترش آن در جوامع مختلف تأثیرات مهمی از قبیل اشتغال‌زایی، رشد، خلاقیت و نوآوری، افزایش صادرات، و رشد سطح درآمدها را در پی خواهد داشت. اگرچه اشتغال‌زایی تنها یکی از اثرات توسعه کارآفرینی در جوامع است و معادل دانستن کارآفرینی و اشتغال‌زایی به محدودشدن مفهوم کارآفرینی منجر می‌شود، ولی ظهور و توسعه واژه کارآفرینی ریشه در کارکرد اشتغال‌زایی کارآفرینان داشته است [آدرتچ، ۲۰۰۲، به نقل از: پورکیانی و مقبلی، ۱۳۹۴].

کارآفرینی توانایی جمع‌آوری منابع به‌منظور سرمایه‌گذاری روی فرصت‌های تجاری جدید و هر کوشش و تلاشی به‌منظور ایجاد یک سازمان تجاری

کلیدواژه‌ها:

سازمان‌دهی اطلاعاتی،
قابلیت‌های کارآفرینی،
هنرجویان فنی، شناخت
فرصت‌ها

سازمان‌دهی اطلاعات و

قابلیت‌های کارآفرینی

هنرجویان

مردن ارتباط ایجاد کنیم. زیرا از یک طرف، آن‌ها با به‌کارگیری روش‌های جدید در بازار، خود را برای استفادهٔ بهینه از ابزار و دستیابی به کیفیت مطلوب کالا و خدمات آماده می‌سازند، و از طرف دیگر، کارآفرینی از تأثیر اقتصادی و اجتماعی، همچون ایجاد اشتغال، بهبود کیفیت زندگی، توزیع متناسب درآمد، بهره‌برداری از منابع و فعال‌شدن آن‌ها برای بهره‌وری برخوردار است [یابائی، ۱۳۹۴].

آنچه که می‌تواند بر کارآفرینی تأثیر بگذارد، سازمان‌دهی اطلاعات است. در عصر حاضر که به «عصر اطلاعات» شهرت دارد، و در جامعه‌ای که «جامعهٔ اطلاعاتی» نام نهاده شده است، مهارت دستیابی به اطلاعات مورد نیاز، و سازمان‌دهی مؤثر آن، با صرف حداقل زمان و هزینه، مهارتی ارزشمند و اساسی برای همهٔ افرادی است که به دنبال کارآفرینی هستند؛ مهارتی که امروزه آن را «سازمان‌دهی اطلاعات» می‌نامند [میرزاصفی و همکاران، ۱۳۹۰].

اطلاعات عنصر اصلی یادگیری مادام‌العمر است، به همین علت قابلیت‌های سازمان‌دهی اطلاعات یادگیری را گسترش می‌دهد و با گذر افراد به دورهٔ کارورزی، باعث کارآفرینی می‌شود. از آنجا که کارآفرینی موتور تحول و توسعهٔ اقتصاد، فرهنگ و جامعه است، رشد و فراگیری این پدیده می‌تواند به تحول و دگرگونی اساسی در اقتصاد ملی بینجامد. همچنین، از آنجا که رسانه‌ها به‌سرعت به مخاطبان دست پیدا می‌کنند، اطلاعات را گسترش می‌دهند و نگرش‌های ضعیف‌تر را تغییر می‌دهند، رسانه‌ها در ترویج فرهنگ نوآوری و کارآفرینی نقش کلیدی دارند. در این میان، اصلی‌ترین و مهم‌ترین راه برای گسترش و ترویج فرهنگ کارآفرینی، رسانه‌ها هستند [زردشتیان و عباسی، ۱۳۹۶].

سازماندهی اطلاعات مجموعه مهارت‌هایی است که فرد را قادر می‌سازند، نیاز اطلاعاتی خود را تشخیص دهد، با شناسایی منابع اطلاعاتی موجود به تدوین روش جست‌وجو در این منابع بپردازد، پس از انجام جست‌وجو اطلاعات به‌دست‌آمده را ارزیابی کند، به‌منظور تولید اطلاعات جدید، پیوند لازم را بین اطلاعات جدید با دانش قبلی خود برقرار سازد، و اطلاعات را سازمان‌دهی کند.

در متون آموزشی به‌جای مفهوم سازمان‌دهی اطلاعات از عبارتهایی مانند مهارت‌های مطالعه، مهارت‌های تحقیق، مهارت‌های کتابخانه‌ای،

جدید با توسعهٔ کسب و کار است [Danka, 2000].
ریچارد کانتیلون^۱، اقتصاددان و نویسندهٔ

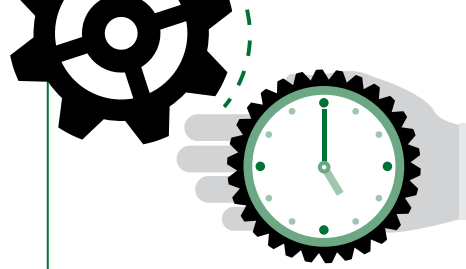
برجستهٔ قرن هفدهم، به تدوین نظریه‌های مرتبط با کارآفرینی پرداخت. وی معتقد بود: کارآفرین، کالا و محصولات را با قیمت مشخصی می‌خرد و به قیمت نامشخصی می‌فروشد. بنابراین در جوی مخاطره‌آمیز کار می‌کند [پرداختچی و شفیع‌زاده، ۱۳۸۵].

کارآفرینی به‌دلیل غلبهٔ رویکرد اقتصادی درصد ارائهٔ روش‌های جدید برای کسب درآمد و سود است. از نظر بسیاری از کارشناسان اقتصادی، کارآفرینی به‌عنوان موتور محرک اقتصادی، نقش‌های متفاوتی را در جامعه ایفا می‌کند و مبنای تمامی تحولات و پیشرفت‌های بشری به‌شمار می‌آید. در کارآفرینی مستقل، شرکت جدیدی تأسیس می‌شود تا کالا یا خدمت جدیدی به جامعه عرضه شود. اما کارآفرین اجتماعی فردی است که با رفتار کارآفرینانه به دنبال منفعت اجتماعی یا عمومی است.

کارآفرینان با بهره‌گیری از نیروهای مولدی که در خود برای حل خلاقانهٔ مسئله سراغ دارند، و با خطرپذیری و تحمل قابل توجه، می‌توانند با زیرکی، ظرافت و سرعت هرچه تمام‌تر تهدیدها و تنگناهای محیطی را در جامعه به فرصت تبدیل کنند و باعث توسعهٔ اقتصادی جامعه شوند [پیرایش و ملکی، ۱۳۹۳].

کارآفرینی مفهومی مهم و پیچیده است که طیف وسیعی از فعالیت‌ها را در بر می‌گیرد. به همین ترتیب، کارآفرینی در سازمان‌ها نیز شاخص‌ها و مؤلفه‌هایی را شامل می‌شود. بنابراین، ضروری است تا ضمن شناخت و دسته‌بندی این عوامل و مؤلفه‌ها، وضعیت مطلوب و مناسب آن‌ها را برای ارتقای کارآفرینی مورد بررسی قرار داد. توجه بسیاری از کشورهای جهان به موضوع توسعهٔ کارآفرینی موجب شده است که موجی از سیاست‌های توسعهٔ کارآفرینی در دنیا مطرح و به‌کار گرفته شود [علایی، ۱۳۹۳].

از طرف دیگر، کارآفرینی کانون و مرکز ثقل کار و تلاش و پیشرفت در عصر مدرنیته تلقی می‌شود. ما بدون توجه کافی به‌مقولهٔ توسعهٔ کارآفرینی نمی‌توانیم به شاخص‌های رشد و توسعه که از طریق تغییر در روند تولید، بهره‌وری و توان‌افزایی فنی و صنعتی در عرصهٔ اقتصاد حاصل می‌شود، دست یابیم. در گذر از مرحلهٔ سنتی به صنعتی، باید بین توانمندی‌ها و قابلیت‌های فردی کارآفرینان در بهره‌گیری از منابع طبیعی و به‌کارگیری فناوری

یادگیری مادام‌العمر و تفکر خلاق استفاده شده است. در واقع سازمان‌دهی اطلاعات به‌عنوان یک فرایند آموزشی، با ادغام در محتوای برنامه درسی، یک برنامه یکپارچه آموزشی می‌سازد که یادگیری محصول آن است [Raeis, et al, 2013].

یکی از راه‌های مقابله با معضل بیکاری در جامعه کنونی ما، تقویت قابلیت‌های کارآفرینی دانش‌آموزان است. امیدواریم که نتایج این تحقیق بتواند در جهت این مهم مثر واقع شود و در امر برنامه‌ریزی و اتخاذ سیاست‌های آموزشی توسط برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران نظام آموزشی مفید واقع شود. در واقع هدف اصلی تحقیق حاضر پاسخ به این پرسش است که: «آیا بین سازمان‌دهی اطلاعات با قابلیت‌های کارآفرینی هنرجویان هنرستان‌های فنی رابطه‌ای وجود دارد؟»

روش تحقیق

پژوهش حاضر با توجه به هدف از نوع «تحقیقات کاربردی»، و با توجه به نحوه گردآوری داده‌ها، جزو «تحقیقات توصیفی» (غیرآزمایشی) از نوع «تحقیق هم‌بستگی» است. در این تحقیق به‌منظور بررسی رابطه بین دو متغیر مستقل و وابسته از «ضریب هم‌بستگی پیرسون» استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش را ۴۰۱۹ هنرجوی هنرستان‌های فنی آموزش و پرورش ناحیه ۲ کرمان، شامل ۲۲۸۳ نفر پسر و ۱۷۳۶ نفر دختر تشکیل دادند.

حجم نمونه و روش نمونه‌گیری

روش نمونه‌گیری، «تصادفی از نوع طبقه‌ای» است و حجم نمونه پژوهش حاضر، براساس جدول مورگان، ۳۵۱ نفر (۱۵۲ دختر و ۱۹۹ پسر) بود.

در این تحقیق از دو پرسش‌نامه محقق ساخته، و به‌منظور تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار «spss» استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها که در جدول ۱ نشان داده شده، میانگین همسان‌شده متغیر قابلیت‌های کارآفرینی برابر ۳/۰۵ (نمره بالاتر از متوسط) است. این امر حاکی از آن است که سازمان‌دهی اطلاعات توسط هنرجویان مورد مطالعه

بالاتر از متوسط و در حد مطلوبی است.

نمره‌های متغیر قابلیت‌های کارآفرینی و مؤلفه‌های آن

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها که در جدول ۲ نشان داده شده است، میانگین همسان‌شده متغیر قابلیت‌های کارآفرینی برابر ۳/۰۸ (نمره بالاتر از متوسط) است. این امر حاکی از آن است که قابلیت‌های کارآفرینی هنرجویان مورد مطالعه بالاتر از متوسط و در حد مطلوبی است.

جدول ۱. آماره‌های توصیفی سازمان‌دهی اطلاعات

متغیر آماره	سازمان‌دهی اطلاعات
تعداد	۳۵۱
میانگین	۳/۰۵
میانه	۳
مد	۲/۷
انحراف معیار	۰/۷۹۸
چولگی	۰/۱۸۴
کشیدگی	-۰/۲۸۲
کمترین	۱/۲
بیشترین	۵

جدول ۲. آماره‌های توصیفی قابلیت‌های کارآفرینی و مؤلفه‌های آن

متغیر	کار آفرینی	توفیق طلبی	مخاطره پذیری	خلاقیت	مرکز درونی	استقلال طلبی
تعداد	۳۵۱	۳۵۱	۳۵۱	۳۵۱	۳۵۱	۳۵۱
میانگین	۳/۰۸	۲/۹۶	۳/۲۴	۳/۱۸	۳/۲۸	۳/۰۴
میانه	۳/۰۵	۳	۳	۳/۲۳	۳/۲۸	۳
مد	۳/۹	۳	۳	۳/۵	۳/۲	۲/۶
انحراف معیار	۰/۵۷۵	۰/۶۶۴	۰/۸۶	۰/۶۲۳	۰/۶۳۷	۰/۶۵۷
چولگی	۰/۰۴۲	۰/۰۷۸	۰/۰۳۶	-۰/۵۲۹	-۰/۰۹۳	۰/۱۲۲
کشیدگی	-۰/۱	-۰/۲۶۲	-۰/۵۴۲	-۰/۷۷۹	-۰/۱۵۴	-۰/۳۶۵
کمترین	۱/۵	۱/۴	۱	۱	۱/۴	۱/۴
بیشترین	۴/۸	۵	۵	۵	۵	۴/۹

بررسی فرضیه تحقیق

بین سازمان‌دهی اطلاعات و قابلیت‌های کارآفرینی هنرجویان هنرستان‌های فنی رابطه وجود دارد.

H_0 : بین سازمان‌دهی اطلاعات با قابلیت‌های کارآفرینی هنرجویان هنرستان‌های فنی رابطه وجود ندارد.

H_1 : بین سازمان‌دهی اطلاعات با قابلیت‌های کارآفرینی هنرجویان هنرستان‌های فنی رابطه وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که ضریب هم‌بستگی آزمون پیرسون بین دو متغیر سازمان‌دهی اطلاعات و قابلیت‌های کارآفرینی برابر ۰/۳۵۷ و با مقدار p (معنی‌داری) ۰/۰۰۱، کوچک‌تر از سطح معنی‌داری ۰/۰۵ است. لذا در این سطح

فرض، یعنی نبود رابطه رد می‌شود و در نتیجه بین سازمان‌دهی اطلاعات با قابلیت‌های کارآفرینی هنرجویان هنرستان‌های فنی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. در ضمن مثبت بودن ضریب همبستگی و شیب خط برازش شده نشان از رابطه مستقیم بین این دو متغیر دارد (جدول ۳).

جدول ۳. آماره‌های آزمون همبستگی پیرسون مربوط به رابطه بین سازمان‌دهی اطلاعات با قابلیت‌های کارآفرینی هنرجویان

متغیر	قابلیت‌های کارآفرینی				
	ضریب پیرسون	همبستگی	معنی‌داری	تعداد	وجود رابطه
سازمان‌دهی اطلاعات	۰/۳۵۷		۰/۰۰۱	۳۵۱	دارد
					مستقیم

پیدا کند. در جامعه کنونی، بهترین و جامع‌ترین اطلاعات در هر زمینه‌ای می‌تواند در کوتاه‌ترین مدت در دسترس همگان قرار گیرد، اما دسترسی به این اطلاعات نیازمند مهارت است. دستیابی مؤثر به اطلاعات مورد نیاز با صرف حداقل زمان و هزینه، مهارتی ارزشمند و اساسی برای کارآفرینان است.

* پی‌نوشت‌ها

1. Audretsch
2. R.contillon

* منابع

۱. بابایی، لیلا؛ قدم‌پور، عزت‌الله؛ بختیاری، منصوره؛ سادین، علی‌اکبر (۱۳۹۳). «مقایسه میزان سازمان‌دهی اطلاعات و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان تحت آموزش از راه دور و آموزش سنتی». نشریه فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی. سال چهارم، شماره ۳.
۲. یانسا، فروغ (۱۳۹۷). «دانش‌آموزان، مهارت‌های اجتماعی و آینده شغلی». رشد آموزش علوم اجتماعی. دوره ۱۴، شماره ۴.
۳. پریخ، مه‌ری (۱۳۹۴). آموزش سازمان‌دهی اطلاعاتی؛ مفاهیم، روش‌ها و برنامه‌ها، نشر کتابدار، تهران.
۴. پورکیانی، مسعود؛ امیری، افلاطون؛ آذربور، فاطمه (۱۳۹۲). «بررسی رابطه هوش هیجانی و کارآفرینی سازمانی در کارکنان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان». مجله بهداشت و توسعه. سال دوم، شماره ۳.
۵. پورکیانی، مسعود و مقبلی، محمدجواد (۱۳۹۴). «بررسی نقش دولت الکترونیک در کارآفرینی». چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت.
۶. پیرایش، رضا و ملکی، اشرف (۱۳۹۳). «نقش کارآفرینی فردی و اجتماعی در توسعه جامعه». دومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت چالش‌ها و راهکارها.
۷. رئیس، حمیرا (۱۳۹۲). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سازگاری اجتماعی و شادکامی نوجوانان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه محقق اردبیلی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزش.
۸. رئیس، مرضیه؛ احمدی، هدی؛ حیدری، سعیده؛ جعفریگلو، عصمت؛ عابدینی، زهره؛ بطحایی، سیداحمد (۱۳۹۲). «ارتباط هوش معنوی با شادکامی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم». مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. شماره ۱۳.
۹. علایی، عدرا (۱۳۹۲). «بررسی مؤلفه‌های مؤثر بر کارآفرینی و شیوه‌های پرورش آن (مورد مطالعه: ستاد مرکزی وزارت تعاون، کار و رفاه

با بالا رفتن نمره‌های سازمان‌دهی اطلاعات، قابلیت‌های کارآفرینی هنرجویان نیز افزایش پیدا می‌کند که حاکی از وجود رابطه مستقیم بین این دو متغیر است.

نتیجه‌گیری

اطلاعات و ارتباطات دو ابزار اساسی مورد نیاز هر فعالیت کارآفرینی است. در شناسایی نیاز هر فعالیت کارآفرینانه، ایده‌پرداز باید نسبت به محیط بینش داشته باشد و بداند چه راه‌حلی برای رفع آن نیاز، در نقاط دیگری از دنیا ارائه شده‌اند. مطمئناً شناسایی نیازها و ارائه راه‌حل‌ها بدون اطلاعات امکان‌پذیر نخواهد بود. آگاهی از شرایط، فرد کارآفرین را به پیش‌بینی شرایط قادر می‌سازد و در نتیجه می‌تواند تصمیمات صحیحی بر مبنای پیش‌بینی‌های آگاهانه خود اتخاذ کند.

راه رسیدن به این آگاهی و بینش، داشتن اطلاعات صحیح و جامع است. اطلاعات صحیح و جامع فقط در صورتی حاصل می‌شود که فرد به توانایی‌های مربوط به دستیابی و کاربرد اطلاعات مجهز باشد. سازمان‌دهی اطلاعات نقشی بسیار مهم و کلیدی در دسترسی به اطلاعات کاربردی دارد و به فرد توانایی می‌دهد که اطلاعات غیرمفید را از مفید تمیز و تشخیص دهد و از میان انبوهی از داده‌ها و اطلاعات که همه روزه با آن‌ها روبه‌رو می‌شود، اطلاعاتی را برگزیند که او را در عرصه کارآفرینی توانمند سازد. قابلیت‌های کارآفرینی به گونه‌ای خود را نشان می‌دهند که فرد توانایی به‌کارگیری و تجزیه و تحلیل گزینشی اطلاعات مورد نیاز و مربوط به حیطه کاری

- اجتماعی). همایش ملی دانشگاه کارآفرین (صنعت دانش‌محور). دانشگاه مازندران، بابلسر.
۱۰. میرزا صفی، اعظم؛ رجایی پور، سعید؛ جمشیدیان، عبدالرسول (۱۳۹۰). «رابطه بین سواد اطلاعاتی و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان». نشریه کتابداری و اطلاع‌رسانی. شماره ۱۲۶۸ - ۲۴۱.
۱۱. میرزاصفی، اعظم؛ رجایی پور، سعید؛ جمشیدیان، عبدالرسول (۱۳۹۶). «رابطه بین سواد اطلاعاتی و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان».
۱۲. میرزاصفی، اعظم (۱۳۸۸). «بررسی رابطه بین سواد اطلاعاتی و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان». پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه اصفهان.
13. Raeis, A.R., Bahrami, S., Yousefi, M. (2013). Relationship Between Information Literacy and Creativity: A Study of Students at the Isfahan University of Medical Sciences. Vol 25, No1, 28-31.